

תשחט לשום מה שהיא: ז המביא חטאתו ושחטה, ספק נזרק הדם ספק לא נזרק הדם — יצא. אם היה מחוסר כפרה, ספק חשיכה ספק לא חשיכה — ה"ז מביא חטאת העוף ספק. ו שנים שחטא אחד מהן, ואין ידוע איזה — יביאו חטאת בשותפות, יתנו עליה

חדושים

בחול המועד, שיכול להקריב שניהם ביום אחד. יציירי הכא שנתערבו בעידם חיים, כדמשמע מהא דמיסק. וזו תשחט לשום מה שהיא וזו תשחט לשום מה שהיא.

וקשה דאם נתערבו מחיים ירעו עד שיסתאבי? שלהקריבם אי אפשר, משום שאותו קרבן יחיד בעי סמיכה בבעלי, ואין קרבנו ידוע כדי לסמוך עליו. ולסמוך מספק על שניהם אינו רשאי, שסמיכה בכל כחו בעינו, ונמצא בסמיכתו על השני שאינו קרבנו היא עובד עבודה בקדשים? הלא מהאי טעמא אוקים רב יוסף בנבחים (סיף דף ע"ד) דהא דקתני שם במשנה "קדשים בקדשים מין במינו זה יקרב לשם מין שהוא, וזה יקרב לשם מין שהוא", היינו דוקא בקרבן נשים שאין בו סמיכה, אבל בקרבן אנשים לא, ומהאי טעמא איקים שם בנבחים (ראש דף ע"ה) הא דתני שם בבבויא "קרבן יחיד וקרבן צבור שנתערבו זה בזה", שנתערבו שחטים לאחר שסמך ונשחט (עיין בתוספתא זבחים פ"ח ה"ט).

אילי יש לימר דהתם בנבחים אליבא דמאן דאמר תיכף לסמיכה שחיטה דאורייתא, ולא משכחת שיתערבו בין סמיכה לשחיטה, ותנא דתוספתא סובר שהכף לסמיכה שחיטה לא מדאורייתא, ומשכחת שפיר שיתערבו בין סמיכה לשחיטה. ז המביא חטאתו ושחטה ספק נזרק הדם ספק לא נזרק יצא. ואינו צריך להביא אשם תלוי, שאשם תלוי בא אלא בספק אם חטא, אבל אם ודאי חטא אינו בדין הבאת ארם תלוי, וכדאיתא במסכתין (דף י"ט ע"ב) "תניא אמר רבי יהודה פטרו היה רבי יהושע אף מאשם תלוי, שנאמר

כי תחטא ולא ידע — פרט לזה שידע שחטא". ומהלשון "פרט לזה שידע שחטא" משמע, כיון שידע שחטא אע"פ שספק אם נתכפר — אינו בהבאת אשם תלוי (ותני בבבא זו לרבותא כלפי בבא דסיפא, שאפילו שהספק היא אם נעשה מעשה של זריקה או לא יצא).

אמנם יש לעיין מהא דאיתא בהוריות (דף ד' ע"א) "משל דסומכוס למה הדבר דומה? לאדם שהביא כפרתי בין השמשות, ספק מבעוד יום נתכפר לו, ספק משחשכה נתכפר לו שאין מביא אשם תלוי" ("ספק משחשכה ולא הוי כפרה מעליא וקיימא לן דפטיר שאין צריך להביא קרבן אחר", לשון רש"י שם) הלא לפי האמיר הוא אינו בהבאת אשם תלוי, משום מיעוט דקרא "כי תחטא ולא ידע" — פרט לזה שידע שחטא, ואין זה משל להא דסומכוס שם? וכל שכן דקשה למה לן הא שכתב שם הרא"ש דטעמא שאין מביא אשם תלוי משום דמיקמינן היום בחזקתי ונתכפר ודאי? וכן קשה למה לן הא שכתב שם בפירוש הר"ח בטעמא שאין מביא אשם תלוי, משום דכהנים זרזים הם ובחזקת מתכפר קאי?

ואולי יש לימר שהסוגיא אזלא שם גם אליבא דרבי שמעון שסבירא ליה שם במסכתין (דף י"ט) דבידע שחטא כל זמן שלא נתכפר ישנו בהבאת אשם תלוי (עיין בחדוש הבא).

אם היה מחוסר כפרה ספק חשיכה ספק לא חשיכה הרי זה מביא חטאת העוף ספק. ותני בבבא זו לרבותא כלפי בבא דרישא, שאע"פ שודאי נעשה מעשה של זריקת הדם, והספק הוא אם נעשה במועד הנכון, מ"מ לא אמרינן שהדם נזרק כהלכתו וצריך להביא חטאת העוף להבשירו באכילת קדשים.

אך צריך עיון מהא דאיתא בהוריות (דף ד' ע"א) "משל דסומכוס למה הדבר דומה, לאדם שהביא כפרתי בין

השמשות

באורים

לשם מה שהיא. היינו קהמא דקחמא נמי כלשמו דמי (חוקיות דיה לשם מי שהוא בזמנים דף ע"א ע"ב): ז ספק נזרק הדם. ונתכפר: ספק לא נזרק הדם ולא נתכפר: יצא ואינו צריך להביא אשם תלוי. שאשם תלוי כלל כספק אש חטא, אבל אש ודאי מעא והספק הוא אם נתכפר או לא, אינו בהבאת אשם תלוי. וכנכא זו חגי לרבותא כלפי בבא דסיפא אפילו אש הספק הוא אם נעשה מעשה אש נזרק הדם או לא מימ יאל: אם היה מחוסר כפרה. כגון זכ או זכה או יולדה או מלוע שקרענס מעכנס מלאכול בקדשים: ספק חשיכה. ספק נזרק הדם כשחשכה היינו לאחר ששקעה השמש וזריקה פקולה היא: ספק לא חשיכה. ונזרק הדם כעוד יוס: הרי זה מביא חטאת העוף ספק. וכנכא זו חגי לרבותא שאע"פ שודאי נעשה מעשה ונזרק הדם אך הספק הוא אם נזרק במועד הנכון, מימ צריך להביא חטאת העוף להבשירו בקדשים, שחטאת העוף נאלה על הספק דמחוסר כפורים, אבל מי שאינו מחוסר כפורים אינו מביא חטאת העוף מספק (עיין היטב לשון מ"י הלכות סגנון פ"ח ה"ב): יביאו חטאת בשותפות יתנו עליה. ומהניס מי שחטא יחא חלק חכרו שנקרבן מחול לו. ויניחו אש החטאת מכלי לקמוך עליו, שסמיכה היא בכל כחו, ואם יקמוך אותה שלא חטא, הרי הוא עבד עבודה בקדשים, ובין דלא אפשר וקמיכה אינה מעכנת בדיעבד, תקנו חכמים שיביא בלא קמיכה כדי לשפור עלמו מחיוב קרבן (הקשות זמנים דף

ע"ה

מצפה שמואל נ שנים שהניחו. פי' כל זה (פג):

חדשים

דהכא. אם היה מחוסר כפרה הרי זה מביא חטאת העוף ספק.

אמנם מה שכתב „שאלו החייבים קרבן מספק אינן מביאים קרבן שמא יכניסו חולין לעזרה“, מיירי נמי בכהאי גוונא דתני הכא בתוספתא בחטאת העוף הבאה על החטא שיודע ודאי שחטא, אלא שספק אם נתכפר או לא. דאילו בספק אם חטא, כיון שאין לו ידיעה ודאית שחטא אין חיוב חטאת עליו, שכל זמן שלא נתקיים בו „אי הודע עליו חטאתו“, אין חטאתו חטאת, ידיעת ספק לא הוה ידיעה**. ובאופן כזה אם יביא חטאת הוה ודאי חולין בעזרה, ולא „שמא יכניסו חולין לעזרה“ (עין היטב מיי הלכות פסולי המוקדשין פ"ה ה"ו).

וגראה בבאור דבריו שמחלק בין חטאת העוף של מחוסרי כפרה להכשירים לקדשים, ובין חטאת העוף הבאה על החטא.

שעיקר הדין שחטאת העוף מביאה על הספק ילפינן בגזיר (דף כ"ט ע"א) מהאמור בקרא (ויקרא ט"ו) „וזהב את זובו לזכר ולנקבה — מקיש נקבה לזכר... ומה זכר מביא על הספק (אשם תלוי) אף נקבה מביאה על הספק“ כלומר קרבן דשייך בנקבה ולא בזכר כגון יולדת מביאה על הספק“ (לשון פירוש הרא"ש שם) ולא בחטאת העוף הבאה על החטא שישנה בזכר ובנקבה. כלומר מהאי היקשא ילפינן על חטאת העוף דומיא דאשם תלוי. מה אשם תלוי בהקרבנו עכשיו הוא פועל פעולת קרבן ודאית, שכן הוא גזרת הכתוב דעל ספיקו קאי באשם תלוי. ועוד „דמייתי מקמי דמתידע ליה להגן עליו“ (לשון הגמרא במסכתין דף כ"ה ע"א) כך חטאת יולדת שמביאה עכשיו על הספק פועלת עכשיו פעולה ודאית שמכשירה לקדשים***. אבל חטאת העוף הבאה על החטא אם מביאה עכשיו מספק, אינה פועלת עכשיו שום פעולה ודאית ואינה באשם תלוי, וממילא אין לנו לילף מהאי היקשא שחטאת העוף הבאה על החטא היא מביאה מספק.

ומודה

השמשות, ספק מבעוד יום נתכפר לו ספק משחשכה נתכפר לו שאין מביא אשם תלוי. ופירש שם בתוספות הרא"ש בטעמא דספק משחשכה נתכפר לו, ופסוק מלהביא קרבן אחר, משום שמוקמינן היום בחזקתו, אם כן הבא בתוספתא נמי גימא, ספק חשיכה ספק לא חשיכה גוקמא היום בחזקתו, ולא יצטרך להביא חטאת העוף ספק?

ויש לומר דשאני התם בהוריות שדייק וקאמר בהויא „שהביא כפרתו בין השמשות“, היינו שיודע זמן הבאת הקרבן ומתי היתה הזריקה, אך מספקא לן על אותו זמן אם עודנו יום או לילה, מוקמינן את היום בחזקתו ואמרינן הוה עוד מן היום. אבל הכא בתוספתא לא נזכר „בין השמשות“, אך הספק הוא במציאות על עצם הזריקה אם נעשתה ביום או בלילה כגון שנעלמה מהכהן העובד שזריקה בלילה פסולה, ובספק על המעשה מתי נעשה, חזקת היום אינו מועיל כלל*.

ותירוצ זה ניתן להאמר גם לפירוש הרא"ש שם בהוריות, דהא שאינו מביא אשם תלוי, משום שהכהנים זריזים הם ובחזקת מתכפר קאי. דשאני שהביא בין השמשות, ומספקא לן אם עוד היתה שהות ביום כדי הקרבה, אמרינן שפיר כהנים זריזים הם, ובודאי הספיקו להקריב בעוד יום. והכא בתוספתא מיירי שיש ספק במציאות של מעשה הזריקה, אם היתה ביום, או שנעלמה מהכהן ההלכה וזרק בלילה, הוה הדבר ספק, ומביא חטאת העוף מספק.

הרי זה מביא חטאת העוף ספק. זה לשון הרמב"ם בהלכות שגגות (פרק י"א הלכה ב') „יראה לי שאלו החייבים קרבן מספק אינן מביאין קרבן שמא יכניסו חולין לעזרה. ואם תאמר והלא חטאת העוף באה על הספק ואינה נאכלת, מפני שהמביא אותה מחוסר כפורים אסור לאכול בקדשים עד שיביא כפרתו, אבל מי שאינו מחוסר כפורים אינו מביא קרבן מספק“. מדבריו משמע שחטאת העוף הבאה על החטא, אינו מביא קרבן מספק, כיון שאינו מעוכב מלאכול קדשים. וכמשמעות דלשון התוספתא

* וסא דאיתא בתוספות כינמות (דף ס"ח טוף פ"א) „ואם תאמר וספק בן ס' הלא פוסל בניהו, נוקמ' לחוקס קמייתא שכוף סחות מכן חשפ", שאני הכס שהספק הוא על האדם מה היום נשפס שנה פליס, וכככאי גוונא שהספק הוא על האדם ולא על המעשה אחי נשפס, יש לאוקמיס לחזקתו כלאשכח שהיכ פחות מכן חשפ.

** ומס שסכבו בתוספות נניסין (דף כ"ח פ"ב) דר"ס אכל חסאת לא ליטול חולין כפורס. ואם תאמר הלא חטאת הטיף בא על הספק? אפי"ם שפשיטות בסוגיא שם משמע שנחטאת חוטא פיירי כהס נמשנס? אכל שאני כהס שסמלח אס הוא כחייס יודע הוא שחטא ושכחא מייז חסאת, לכן פקשו שפיר שיניא שסליח חטאת מספק כדיון כל חסאת הפוף כנאס על כספק, שכרי אס שסמלח חי הלא חטאתו חטאת, אמנס דכרי התוספות סא אפיכא מדעת כרמנ"ס, שאין מביאים חטאת הפוף כנאס על חטא מספק.

*** וכן כזכרס פסק עמאס מניאס חטאת הפוף מספק (פיין מיי כלכות ניזירות ס"ט) מפני שחטאת הפוף שסיה מניאס על כספק פועלת עכשיו פסולס ודאית, שמכשירס למיחל פליס ניזירות דסכרס.

ותאכל דברי ר"ש. ור' יוסי פוטר. * מודה רבי יוסי שזה מביא אשם תלוי, וזה מביא אשם תלוי. ומודה ר' יוסי בשנים שהיה אחד מהן מחוסר כפרה, ואין ידוע איזהו — ¹¹³⁴⁸⁸⁷יביאו חטאת בשותפות * ויתנו עליה ותאכל: ח * שכח את התורה ועבר עברות הרבה

באורים

ע"ה ע"כ: ור' יוסי פוטר. מן החטאת. כני יוסי קינר כל חטאת שהיא בזה על חטא חין שנים מניחים לזה כשחטא ובהנאי (משנה במסכתין ק"ף פרק ה') משום דכתיב וי' יודע חטאיו חטאיו אשר חטא, כענין שידע לו ידיעה ודאיה חטא. אבל כל אחד משניהם מביא חטא חטא (תיקפתא שנה פ"י הלכה ו'): שהיה אחד מהן מחוסר כפרה ואין ידוע איזהו. כיון שחטא ז' חייב בזה לכפרה חלא להכשירו לאגילה קדשים, ובחלה לא כענין ידיעה נכרה לשיכך היא בזה בשותפות ובהנאי. ואין ק"ל שאין חטא בזה בשותפות אפילו חטא של מחוקרי כפרה (עיין נחדשים חזון יחזקאל בתוספתא שנה פרק י' הלכה ו'): ח השוכח את התורה. לא ששכח את התורה כולה, חלא ששכח חיה פרט של הדין, וחיה כמיונז שקינר בשנה (דף ק"ה ע"ב ונתיקפתא שנה פ"ט ה"ד) דכני שיכח לכלל ידיעה. ואולי אפילו חס לא ידע חטא פרט מעולם, כיון שידע העיקר שיש חלב בחורה, כרי בל לכלל ידיעה מיקרי (וכא"ל השוכח) חיה שמה מעיקרו. ויכניח שם דכני ור"ל חיה כמיונז) דאילו לחכמים החולקים עליו אפילו נר שנתנייר ולא היה לו כוס ידיעה מעולם נמי חייב חטא על כל ענינה: ועבר עברות הרבה. שאלו הרבה פעמים חלב וחלב כרבה

חדושים

ומודה ר' יוסי בשנים שהיה אחד מהן מחוסר כפרה ואין ידוע איזהו יביאו חטאת בשותפות ויתנו עליה ותאכל. והרמב"ם בה' מחוסרי כפרה (פ"א ה"ז) פסק: "שכל אחת משתייהן מביאה קרבן מספק, ואין חטאת אחת משתייהן נאכלת". וכן כתוב גם בפירושו למשנה במסכתין בפרק א' סוף משנה ד', וחזר על דבריו אלה גם בסוף פרק ה' בפירושו למשנה במסכתין וכתב ש"דברי ר' יוסי נדחים ואפילו במחוסר כפרה אין שנים מביאים חטאת בשותפות". ולכאורה בעי טעמא מדוע במחוסר כפרה אין שנים מביאים חטאת בשותפות בכהאי גוונא, חלא גברא לא בעי ידיעה (עיין במסכתין דף ז' ע"ב)? ועוד מאי שנא מהא שנקט לוינא (בהלכות נזירות פ"ט ה"ד) בשני נזירים שנטמא אחד מהם ואין ידוע מי הוא, שמביאים בכלל קרבנות הטומאה חטאת העוף בשותפות, ומתנים עליה כמו ששינו במשנה ראש פרק שני נזירים?

ויש לומר דהלא כבר הוכיחו (עיין בשו"ת אחיעזר חלק ראשון סימן א', וכן שמעתי לפניו בי מדרשא בשם הגאון רשבה"ג מרן ר' חיים הלוי אבד"ק בריסק וצוק"ל) ששיטת הרמב"ם ז"ל היא כדעת רבי יוחנן בתלמודא דמערבא (במסכת נזיר פ"ח ה"א) שניזיר שנטמא בספק טומאה ברה"י אינו מגלח (ומהאי טעמא נראה מדבריו בה' שגגות פ"ט שאינו חייב על ביאת מקדש, משום שדעת הרמב"ם כהאי תנא בתוספתא נזיר פ"ה ה"ג שכל טומאה שאין הנזיר מגלח עליה אינו חייב עליה בביאת מקדש) דהא שספק טומאה ברה"י טמא, אין זה ברור שודאי נגע באותה טומאה, אך כך גזרה התורה טומאה בספק כזה שלא נתברר, אף כי כלפי שמיא גליא שהוא סהור (עיין בתוספות סוטה דף כ"ח בד"ה מה ת"ל). הרי כל ספק טומאה ברה"י שספקו טמא הוה טומאה בפני עצמה שחדשה תורה, אבל אין ברור ימיכה שיש כאן טומאת מת עם כל התנאים והפרטים המיוחדים לענין דין שיהא הנזיר מגלח עליה. נמצא לפי זה בנזיר אחד אלו הוה מספקא ליה אם נטמא או לא, לא ה"י מגלח ולא היה מביא קרבן של טומאת נזיר כלל, ודיקא בשני נזירים שאחד מהם הוא ודאי טמא, יש כאן תגלחת של טומאה והבאת קרבנות של טומאת נזיר. וכיון שציקר החיוב שמיטל עליהם הוא משום האי שודאי טמא, לכן היכא ששניהם כאן שפיר הם מביאים קרבן אחד ומתני יאם מת חד מנהין מביא השני לבדו כמבואר שם בפרק שני נזירים יבמ"י שם בה' נזירות פ"ט ה"ט"ו מה שאין כן בינליות (הוא הדין בשאר מחוסרי כפרה) שאפילו באחת אי הוה מספקא לה אם הפילה נפל שחיבת עליו קרבן או דבר שאינה חייבת עליו קרבן, הרי זה ספק יולדת ומביאה קרבן כמו שכתב הרמב"ם שם בה' מחוסרי כפרה פ"א ה"ז סמתניתין פרק קמא דמסכתין, לכן בשתי נשים שהפילו שני נפלים, נפל אחד ראוי להקריב עליו והנפל האחר פטורה עליו ואין אחת מהן מכרת נפלה, כל אחת משתייהן מביאה קרבן מספק, משום שחיובא רמיא על כל אחת משתייהן כחמת עצמה (היינו משום שפיקא שמספקא לה אם הפילה נפל שחיבת עליו קרבן או לא) מבלי הצטרפותה של חברתה. יבכהאי ג"כא שכל אחת מהנה מביאה אפילו משום ספיקא לבדה דחה הרמב"ם דברי ר' יוסי וסובר שאפילו במחוסרי כפרה אין שנים מביאים חטאת אחת בשותפות, וכל אחת מביאה קרבן מספק בפני עצמה. ואולי יש לומר בטעמא דהאי מילתא דהא כל עיקר הדין שחטאת העוף באה על הספק, היינו משום שילפינן בהיקש (במסכת נזיר דף כ"ט

ע"א)

מצפה שמואל * מודה ר"י. ש: * ויתנו פליט. סו: * ששכח את התורה. פ"י שנה סו. וכלן סו. ופ"י יז' שנה רפ"ו ופנכרין ס"ז ה"כ:

— חייב על כל אחת ואחת. כיצד? היה יודע שיש חלב, ואמר אין זה חלב שחייבנו עליו, היה יודע שיש דם, ואמר אין זה דם שחייבנו עליו — חייב על כל אחת ואחת. האוכל כזית חלב, כזית פגול, כזית נותר, וכזית טמא בהעלם א' — מביא חטאת. ספק אכל ספק לא אכל — מביא ק' אשם תלוי: ט' הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל

באורים

הרכה פעמים דס': חייב על כל אחת ואחת. כלומר על כל עבירה. על כל אכילות חלב חטאת אחת, ועל כל אכילות דם חטאת אחת, ואינו חייב על אכילה ואכילה של חלב או של דם ואפילו אם חלס כלכל ממנו מחוץ, ואולי כי אמר רבי יוחנן ^{הוא} מחוץ מחוץ מחלקין היינו דוקא בהעלם שהמאכל שהוא אוכל הוא חלב, או קבירא ליה דמחוץ הוא כנוסס מחולקים, וכל מחוץ הוא העלם בפני ענינו ולא היה חדא שגגה, מה שאין כן כשנעלמה ממנו ההלכה שחלב זה חקור או שדם זה חקור אז כל אכילתו שאלה הרכה פעמים חלב או הרכה פעמים דם העלמה אחת ושגגה אחת (עין היפך נמקדה שנת דף ק"ה ע"ב בחקקות ד"ה וחייב על הדם אחת): שיש חלב בתורה. כך הניקדה שם בחקקות שנת. שיש חקור חלב בחורה: אין זה שחייבנו עליו. כקדור בדעתו שאינו חקור חלב החלב שעל הקרב, חלב החלב שעל הכליות ועל הכלים מותר: אין זה דם שחייבנו עליו. כקדור שאינו חקור חלב דם הנפש היוצא בשעת שחיפה. חלב דם הכנוס חלב ודם ההקזה מותר: חייב על כל אחת ואחת. כלומר אחת על כל עבירה על חלב אחת ועל דם אחת אפילו אם עבר ושגגה אחת עבירה הרכה פעמים, ואע"פ שחלב ודם הוצירו כחד ^{אוצר החכמה} לא חללי. כל חלב וכל דם לא חללי (ויקרא ק"ג) חמס שם (ויקרא ז') חלקם הכתוב. כל חלב שור וכשב לא חללי. כי כל אוכל חלב... ונכרתה הנפש ההיא מעמיה. וכל דם לא חללי... כל נפש אשר חלל כל דם ונכרתה הנפש ההיא מעמיה. וגם קמ"ל שאע"פ שהוא יודע שיש חקור חלב בחורה, וגם יודע שהוא אוכל חלב. אך כיון שכקדור שאין זה החלב שהחירה חקרה, הרי זה שוגג ומחוסר כחשאת: בהעלם אחד מביא חטאת. על כל אחד ואחד, ומשום קיפא חיי לה. וכדכתיב במתניתין במקדחין (דף י"ז ע"ב) "כשם שאם חלב ודם וסניגול בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת, כך על לא יודע שלהן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת" (אם היה ידיעה ספק ביניהם) והיינו דמסיק הכא "ספק אכל ספק לא אכל על אחות אביו ועל אחות אמו. היינו, אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו, ומשכחת לה כרשיעא כרשיעא (מקדחין דף ע"ז ע"א) שגגה על אמו והוליד ב' בנות. וחזר ונא על אחת מהן והוליד בן (עד כאן מעשה של רשיעא ומכאן והלאה מעשה של כרשיעא) ונא על אחת אמו שהיא אחות אביו, חייב שלש חטאות, דאמר קרא (ויקרא כ') "ערוה אחותו גלה" וקרא יתירה הוא, דכרישא דקרא כחוב ככר "ואיש אשר יקח אחותו ונאסח את ערוהה, למה ליה למיהדר חו "ערוה אחותו גלה" חלל ללמד על אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו שחייב על כל

חדושים

ע"א) "מה זכר מביא על הספק (היינו אשם תלוי) אף נקבה מביאה על הספק" (בגון ספק יולדת) ובהאי הקישא אנו ילפינן גמי שכמו באשם תלוי אם היו לפנינו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן, ובא אחד ואכל אחת בשגגה ובא אחר ואכל את השניה בשגגה שניהם חייבים באשם תלוי (עין מ"ה' שגגות פ"ח ה"ד) הוא הדין הכא במחוסרי כפרה גמי כן שכל אחת מהם מביאה לעצמה מספק. ואם לחשך אדם לומר הלא שאני התם באשם תלוי שעיקר הקרבן הוא על הספק, וכיון שכל אחד ואחד משניהם שאכל חתיכה אחת משתי חתיכות מספקא ליה אולי אכל האסורה, לכן חייבים שניהם בהבאת אשם תלוי כל אחד מהם לעצמו, מה שאין כן במחוסרי כפרה, שהחטאת שבאה על הספק מכפרת אף על הודאי, ואפילו אם היא ודאי חייבת עלתה לה, אי"ב שפיר תביאנה שתיהן חטאת אחת בתנאי ותעל לזו שהיא חייבת? אך אי"ב נעקרה הילפותא מהאי הקישא מעיקרה, ואיך אנו למדים "מה זכר מביא אשם תלוי על הספק אף נקבה בגון יולדת מביאה את כפרתה על הספק" הלא שאני אשם תלוי שבא על הספק וכל זמן שלא נודע שלא חטא כפר על הספק והלך לו וכמו ששינו במשנה במסכתין (דף כ"ג ע"ב) "נודע לו שלא חטא כשנזרק הדם והבשר קיים יאכל", מה שאין כן בחטאת יולדת? אלא ע"כ שכל תוקף דהאי ילפותא הוא היסוד שאין משיבין על ההיקש (וכמו שכתבו בתוספות שם בניזר דף כ"ט ע"ב בד"ה מתקיף לה זכר) הוא הדין מהני האי הקישא לענין גידון דידן גמי למילף במחוסרת כפרה מאשם תלוי שכל אחת משתיהן מביאה לעצמה חטאת מספק (ובתוספתא זבחים פ"ו ה"ה בד"ה חטאת העוף גבי הא דתני שם שחטאת העוף הבאה על הספק הרי זו מטמאה בבית הבליעה מספק, מבואר עיקר הדין של חטאת העוף הבאה על הספק).

אמר

מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: ט' הבא על אחותו, על אחות אביו ועל אחות אמו. היינו, אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו, ומשכחת לה כרשיעא כרשיעא (מקדחין דף ע"ז ע"א) שגגה על אמו והוליד ב' בנות. וחזר ונא על אחת מהן והוליד בן (עד כאן מעשה של רשיעא ומכאן והלאה מעשה של כרשיעא) ונא על אחת אמו שהיא אחות אביו, חייב שלש חטאות, דאמר קרא (ויקרא כ') "ערוה אחותו גלה" וקרא יתירה הוא, דכרישא דקרא כחוב ככר "ואיש אשר יקח אחותו ונאסח את ערוהה, למה ליה למיהדר חו "ערוה אחותו גלה" חלל ללמד על אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו שחייב על כל

מצפה שמרואל ז' סאכל כית חלב. פי' יכ: ופי' ירו' שנת פ"א ס"א מדין סעלפות: ק' אשם תלוי. פי' יח: ויר' כורחם פ"ו יא ותוס' ד"ה וכתב